

UCHWAŁA Nr XXXIX/362/2018
RADY MIEJSKIEJ W KOZIENICACH
z dnia 28 lutego 2018 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych na rok 2018

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2017 r. poz. 1875, poz. 2232 oraz z 2018 r. poz. 130), w związku z art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi Dz. U. z 2016 r. poz. 487 oraz z 2017 r. poz. 2439, poz. 2245) uchwała się co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2018 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Kozenice.

§ 3.

1. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.
2. Uchwała podlega ogłoszeniu w BIP Urzędu Miejskiego w Kozenicach.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ

Mariusz Prawda

Załącznik
do Uchwały Nr XXXIX/362/2018
Rady Miejskiej w Kozienicach
z dnia 28 lutego 2018 r.

***Gminny Program Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych w Kozienicach
na rok 2018***

Wprowadzenie.

Niniejszy dokument stanowi kontynuację i rozwinięcie działań prowadzonych w latach ubiegłych.

Wiążące akty prawne:

- Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1916 oraz Dz. U. z 2016 r. poz. 2003),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz. U. z 2016 r. poz. 1492),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 oraz z 2017 r. poz. 2439, poz. 2245) określająca priorytety zadań realizowanych poprzez program, traktująca je jako zadania własne gminy,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r. poz. 1390)
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769, poz. 1984)
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 696, poz. 1292)

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi umożliwia realizację działań profilaktycznych i zaradczych na szczeblu gminnym. Ustawodawca wskazał zarówno zadania, jakie mają być realizowane, formę prawną w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, zwanego dalej programem, jak i środki finansowe na realizację tych zadań. **Źródłem finansowania programu zgodnie z art. 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi są środki finansowe budżetu gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych, darowizn i innych wpływów od osób prawnych i fizycznych oraz dodatkowo w miarę potrzeb z innych środków.**

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest dokumentem wyznaczającym cele oraz sposoby rozwiązywania problemów alkoholowych oraz związanych z tą strefą życia problemów rodzinnych i społecznych na terenie Gminy Kozienice. Zadaniem Programu jest zapobieganie powstaniu nowych problemów alkoholowych, zmniejszenie rozmiarów tych, które aktualnie występują oraz zwiększenie zasobów niezbędnych do pokonywania już istniejących problemów.

Alkoholizm jest chorobą społeczną i jak każda inna choroba wymaga leczenia. Proces ten jest długotrwały, wymagający wiele wysiłku i wytrwałości nie tylko od osób uzależnionych, ale także od osób je otaczających. Im szybciej podjęte zostaną konkretne działania w tym zakresie tym większe są szanse na końcowy sukces, tym mniej osób zostanie dotkniętych tą chorobą, tym mniej będzie wypadków drogowych spowodowanych w stanie nietrzeźwym, tym mniej przemocy w rodzinie.

DIAGNOZA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ

NADUŻYWANIE - UZALEŻNIENIE - MAPA POLSKICH PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Zjawiska nadużywania, uzależnienia i innych problemów opisane zostaną poniżej na przykładzie najpopularniejszego środka odurzającego, czyli alkoholu.

NADUŻYWANIE

Około 80% osób spożywających alkohol nie doznaje z tego powodu istotnych szkód. U około 20% używanie staje się nadużywaniem. Zgodnie z definicją prof. Jerzego Melibrudy o nadużywaniu mówimy, gdy:

1. **Pijemy za dużo i za często** – kryterium to jest dosyć subiektywne, ale uznaje się, że niebezpieczne jest wypijanie tygodniowo przez kobiety więcej niż 80-100 gramów czystego alkoholu, zaś przez mężczyzn więcej niż 15- 200 gramów. Inne oznaki ryzykownego picia to także m.in.: spożycie w ciągu dnia więcej niż 100 gramów czystego alkoholu, picie codzienne nawet niewielkich ilości alkoholu, nieakceptowalne zachowanie się po alkoholu, stwarzanie niebezpiecznych sytuacji, zaniedbywanie obowiązków, picie powodujące konflikty rodzinne i społeczne.
2. **Picie alkoholu w nieodpowiednich okolicznościach** – czyli np. spożywanie alkoholu w ciąży, w trakcie zażywania leków, przed lub w trakcie prowadzenia pojazdów mechanicznych, w pracy.
3. **Gdy pijemy za wcześnie** – Alkohol jest dla ludzi, ale dla zdrowych i dorosłych. Spożywanie alkoholu przez osoby poniżej 18 roku życia, niezależnie od ilości, zawsze uznawane jest za nadużywanie alkoholu.

Liczbę osób nadużywających alkoholu w Polsce szacuje się na ok. 2 mln - 2,8 mln osób.

W Kozienicach liczbę nadużywających alkoholu szacuje się na 750 osób.

UZALEŻNIENIE

Często problemy alkoholowe utożsamia się z alkoholizmem. Ale wśród osób nadużywających alkoholu większość nie stanowią osoby uzależnione. Alkoholizm, czyli uzależnienie od alkoholu jest chorobą dotyczącą 3% - 4% społeczeństwa. Według klasyfikacji ICD-10 głównymi objawami uzależnienia od alkoholu są:

1. **Zmiana tolerancji na alkohol:**
  - *podwyższenie tolerancji* - gdy wypicie tej samej ilości alkoholu co kiedyś daje mniejsze efekty. Żeby uzyskać ten sam efekt co kiedyś trzeba wypić więcej alkoholu.
  - *obniżenie tolerancji* – gdy przy dawkach mniejszych niż poprzednio pojawiają się podobne efekty.
2. **Objawy abstynencyjne** – występujące po przerwaniu picia takie symptomy, jak: niepokój, drażliwość, dreszcze, drżenie rąk, skurcze mięśniowe, poty, nudności a nawet zaburzenia świadomości i majaczenia. Osoba uzależniona stara się te odczucia zminimalizować przy pomocy alkoholu

3. „*Głód alkoholowy*” – pojawiający się w trakcie abstynencji wewnętrzny przymus napicia się oraz obawa, że nie wytrzyma się długo bez alkoholu.
4. *Koncentracja życia wokół picia* – duża część energii życiowej skoncentrowana jest wokół szukania sytuacji do wypicia.
5. *Utrata kontroli nad piciem* – po wypiciu nawet niewielkiej ilości alkoholu ujawnia się brak możliwości skutecznego decydowania, ile się wypije i kiedy się przerwie picie.
6. *Picie alkoholu pomimo szkodliwych następstw fizycznych, psychicznych i społecznych.*

Liczbę osób uzależnionych od alkoholu w Polsce szacuje się na ok. 800 tys. - 1,2 mln osób.

W Koźienicach liczbę osób uzależnionych od alkoholu szacuje się na 450 osób.

MAPA POLSKICH PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Obecność alkoholu w naszym życiu dotyczy nie tylko losu pojedynczych osób, wywiera także istotny wpływ na życie i problemy całego społeczeństwa. Kreśli on następująca mapę polskich problemów alkoholowych (możemy to odnieść także do innych substancji i zachowań uzależniających). Oto główne grupy problemów:

1. *Szkody doznawane przez osoby uzależnione od alkoholu.*
2. *Szkody zdrowotne osób dorosłych nadużywających alkoholu.*
3. *Szkody występujące u młodzieży nadużywającej alkoholu.*
4. *Przemoc domowa i inne szkody w rodzinie z problemem alkoholowym.*
5. *Alkoholowa dezorganizacja środowiska pracy.*
6. *Przestępstwa i wykroczenia osób nietrzeźwych.*
7. *Łamanie prawa związane z handlem napojami alkoholowymi.*

ALKOHOL W ŻYCIU DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

ŚWIADOMOŚĆ SPOŁECZNA

Przy realizacji gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych istotne jest dotarcie z informacją do mieszkańców, a także ugruntowanie przekonania, co do skuteczności podejmowanych działań.

Na zadane pytanie: „Czy wiedziałbym, gdzie szukać pomocy, gdyby ktoś z moich bliskich miał problemy z alkoholem?”. Otrzymaliśmy następujące odpowiedzi:

Zdecydowanie tak	55 %
Raczej tak	36 %
Zdecydowanie nie	0 %
Raczej nie	3 %
Trudno powiedzieć	6 %

Świadczy to o dobrej orientacji mieszkańców Koźienic w zakresie funkcjonowania instytucji zajmujących się rozwiązywaniem problemów alkoholowych.

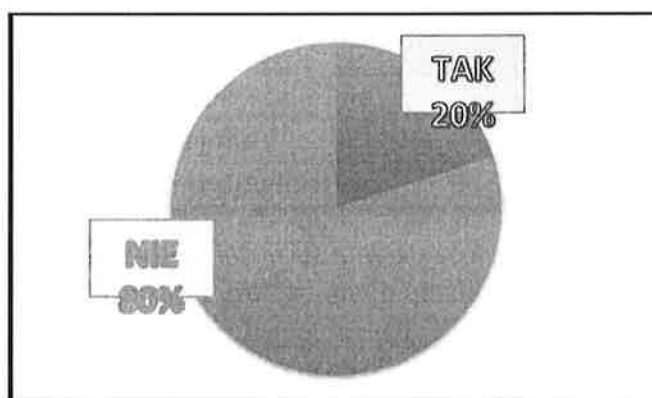
Na pytanie: „Czy uważa Pan/i, że leczenie uzależnienia od alkoholu jest skuteczne i czy warto je podejmować”. Ankietowani odpowiedzieli:

Zdecydowanie tak	60 %
Raczej tak	23 %
Zdecydowanie nie	4 %
Raczej nie	1 %
Trudno powiedzieć	12 %

Zdecydowana większość badanych osób wierzy w skuteczność oddziaływań terapeutycznych ukierunkowanych na pomoc ludziom uzależnionym od alkoholu.

POGLĄDY I POSTAWY WOBEC ALKOHOLU

Skala problemów alkoholowych w danym środowisku zależy w dużej mierze od poglądów, wiedzy, postaw i przekonań ludzi na temat konsumpcji alkoholu. Na pytanie: „Czy alkohol w piwie jest mniej groźny niż w wódce” odpowiedziano:

Alkohol etylowy zawarty w piwie jest tą samą substancją, co alkohol zawarty w winie i wódce. Poszczególne napoje: piwo, wino, wódka różnią się od siebie stężeniem alkoholu. Zdecydowana większość badanych ma słuszny pogląd w tej sprawie, jednakże co piąty ankietowany mieszkaniec Kozienic ma odmienne zdanie.

Badano też postawy mieszkańców Kozienic dotyczące zasad handlu napojami alkoholowymi. Oto rezultaty:

ODPOWIEDŹ TAK	
Alkohol jest takim samym towarem jak każdy inny i nie należy ograniczać handlu nim	21 %
Alkohol jest szczególnym towarem i dlatego dostęp do niego musi być ograniczony i kontrolowany	79 %

Większość badanych nie ma wątpliwości. Alkohol jest na pewno towarem bardzo specyficznym, zmieniającym świadomość spożywającego, uzależniającym i jego dystrybucja nie może być poddana wyłącznie prawom rynku. Poza tym nadużywanie alkoholu powoduje konsekwencje dotyczące nie tylko samego pijącego, ale również, a może głównie, jego bliskich, rodziny, dzieci. W związku z tak istotnymi skutkami społecznymi dystrybucja napojów alkoholowych a także zasady ich spożywania podlegają w większości krajów kontroli społecznej. Jednakże niepokojący jest fakt, że co piąty badany nie zgadza się z tym.

Na pytanie: „Czy oczekuje Pan/i od władz lokalnych działań służących ograniczeniu problemów alkoholowych” badani mówią:

Oczekuję takich działań ..... 88 %
Nie oczekuję takich działań ..... 12 %

Wynika z tego bardzo istotna przesłanka:

WŚRÓD MIESZKAŃCÓW KOZIENIC ISTNIEJE DUŻE ZROZUMIENIE DLA SPECYFIKI PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH, A TAKŻE PRYZWOLENIE I OCZEKIWANIE BY WŁADZE SAMORZĄDOWE WŁĄCZYŁY SIĘ AKTYWNIIE W ROZWIĄZYWANIE TYCH PROBLEMÓW

Zgodnie z obecnym stanem prawnym środki finansowe na rozwiązywanie problemów alkoholowych w gminie pochodzą głównie z opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu. Czy mieszkańcy miasta popierają takie rozwiązanie?

Na zadane pytanie: *Czy Pana/i zdaniem sprzedawcy napojów alkoholowych powinni odprowadzać do kasy gminy pieniądze na finansowanie zapobiegania alkoholizmowi, nawet gdyby przez to alkohole byłyby nieco droższe?*

Otrzymałiśmy następujące odpowiedzi:

ZDECYDOWANIE TAK	39 %
RACZEJ TAK	29 %
TRUDNO POWIEDZIEĆ	1 %
RACZEJ NIE	17 %
ZDECYDOWANIE NIE	14 %

Jak widać, badani w większości (68%) zgadzają się na istniejący obecnie system finansowania zadań w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, nawet kosztem wyższej ceny napojów alkoholowych.

Istotna jest także zasadnicza zgodność opinii w kwestii ustalenia granicy wieku legalnego nabywania napojów alkoholowych. Wszyscy z badanych wyrażają poparcie i zrozumienie dla istniejącego prawnego zakazu sprzedawania napojów alkoholowych dzieciom i młodzieży do lat 18.

Jak wynika z doświadczeń amerykańskich, podwyższenie granicy wieku uprawniającego do zakupu alkoholu do 21 lat zmniejszyło liczbę wypadków komunikacyjnych związanych z piciem alkoholu, spowodowanych przez młodych kierowców o 5% - 28%! A jak widzą to mieszkańcy Kozienic?

Na pytanie: „**Od jakiego wieku powinno sprzedawać się alkohol?**” badani odpowiadają:

Od 14 roku życia	0 %
Od 16 roku życia	1 %
Od 18 roku życia	51 %
Od 21 roku życia	48 %

Niemal żaden z badanych nie widzi możliwości obniżenia wieku legalnego nabycia napojów alkoholowych do lat 16, natomiast duża część ankietowanych (48%) byłaby skłonna poprzeć działania zmierzające do podniesienia tej granicy do 21 lat. Warto tu zwrócić uwagę, że adresatami ankiety nie były środowiska abstynenckie, ani osoby zajmujące się rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Jest to dodatkowy argument za tym, że wśród mieszkańców miasta można by znaleźć poparcie dla różnorodnych działań zmierzających do ograniczenia negatywnych skutków nadużywania alkoholu.

SPOŻYCIE ALKOHOLU

Skala problemów alkoholowych a także wskaźnik uzależnień jest w dużej mierze uwarunkowany ogólnym poziomem spożycia napojów alkoholowych w danym środowisku. Relacja jest prosta: im wcześniejszy pierwszy kontakt z alkoholem, im większe spożycie alkoholu tym szerszy jest zakres problemów alkoholowych. Inną istotną determinantą skali uzależnienia jest też rodzaj spożywanego alkoholu. Chodzi tu o tzw. model picia.

Działania związane z rozwiązywaniem problemów alkoholowych powinny więc iść w kierunku przeciwdziałania zbyt wczesnej inicjacji alkoholowej, ograniczenia spożycia napojów alkoholowych a także zmiany wzorców picia na takie, w których preferuje się trunki o niskiej zawartości alkoholu.

W skali krajowej zaobserwowano znaczące zmniejszenie spożycia alkoholu na głowę mieszkańca. Według danych GUS, jeszcze przed kilkunastu laty było to 11 litrów czystego alkoholu na jedną osobę – dziś spożycie wynosi ok. 8 litrów na osobę i od kilku lat utrzymuje się na zbliżonym poziomie. W naszych badaniach pytaliśmy: „Ile **czasu minęło, od kiedy pił/a Pan/i alkohol?**” Oto odpowiedzi:

Piłem dzisiaj	3 %
1 - 2 dni	19 %
Mniej więcej tydzień	22 %
2 tygodnie do miesiąca	17 %
Miesiąc do trzech miesięcy	11 %
Więcej niż 3 miesiące	9 %
Nie piję od kilku lat	8 %
Nie pamiętam	5 %

Jak z tego wynika, sześciu na dziesięciu ankietowanych mieszkańców Kozienic piła alkohol nie dłużej niż miesiąc przed okresem badania, zaś 8% deklaruje się jako abstynenci.

Na pytanie: „**Jaki alkohol pił/a Pan/i ostatnim razem?**” odpowiadano:

PIWO	56 %
WINO	23 %
WÓDKA	21 %

Mieszkańcy Kozienic w sumie częściej spożywają napoje z niższą zawartością alkoholu (piwo i wino), niż wódkę. Jest to tendencja korzystna, oczywiście o ile nie wynika jedynie z bezwzględnego wzrostu spożycia piwa. Należy także wziąć pod uwagę fakt, że spożywanie wina w wielu przypadkach nie jest wynikiem ukształtowania takich preferencji, lecz jest uwarunkowane niską ceną „win” rodzimej produkcji.

Chcieliśmy się także dowiedzieć, jak otoczenie przyjmuje odmowę picia. Oto najczęściej spotykane reakcje:

zdziwienie	41 %
krytyka	6 %
podziw	4 %

wyśmiewanie	11 %
zrozumienie	9 %
odrzućenie	15 %
obojętność	23 %
usilne namawianie	20 %

Jak widać, osoby odmawiające wypicia alkoholu **nie spotykają się** z wyraźnym brakiem akceptacji ze strony środowiska. W reakcjach otoczenia dominuje zrozumienie lub przynajmniej obojętność, zaś krytyka, wyśmiewanie czy odrzucanie zdarza się bardzo rzadko. W naszych badaniach interesowało nas również, w jakim **wieku dorośli dzisiaj mieszkańcy Koziencia sięgnęli po raz pierwszy po alkohol**. Oto odpowiedzi:

W jakim wieku miał/a Pan/i pierwszy kontakt z alkoholem?	
W ogóle nie piłem	5 %
9 lat lub mniej	0 %
10 - 12 lat	1 %
13 - 15 lat	22 %
16 - 17 lat	25 %
18 - 21 lat	27 %
Powyżej 21 lat	20 %

Ponad połowa badanych osób dorosłych poznała smak alkoholu będąc już osobami pełnoletnimi (lub w ogóle nie pije). Do 15 roku życia sięgnęło po alkohol 23% dorosłych. Zaś na pytanie: „**Z kim po raz pierwszy pił/a Pan/i alkohol**” badani mówią:

Z kolegą	71 %
Z rodzicami	5 %
Z innym dorosłym członkiem rodziny	6 %
Z innym dorosłym	5 %
Sam	4 %

Siedmiu na dziesięciu dzisiejszych dorosłych pierwszy kieliszek alkoholu wypilo z kolegą, zaś co dwudziesty – z rodzicem.

SZKODY SPOŁECZNE ZWIĄZANE Z NADUŻYWANIEM ALKOHOLU

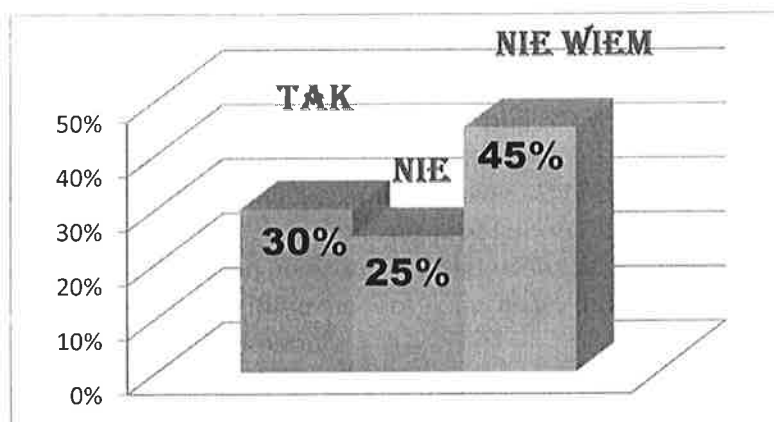
Powszechnie uważa się, że alkohol jest dla państwa źródłem poważnych dochodów. Rzeczywiście, koszty produkcji alkoholu są niewspółmiernie niskie w stosunku do ceny sprzedaży, duża część tych zysków zasila skarb państwa. Jednak jest to tylko część prawdy. Często nie dostrzega się kosztów społecznych związanych z piciem i nadużywaniem alkoholu. Naukowcy amerykańscy rozróżnili dwie kategorie kosztów ekonomicznych:

- **koszty bezpośrednie:** czyli faktycznie dokonane opłaty. Są to koszty leczenia specjalistycznego i somatycznego, utrzymanie domów opieki społecznej, koszty przestępstw, wypadków, pożarów, a także prowadzenie działalności służb administracyjnych, rządowych i lokalnych zajmujących się rozwiązywaniem problemów alkoholowych.
- **Koszty pośrednie:** są to wszelkie stracone dochody związane m. in. z przedwczesną umieralnością, utratą zdolności do pracy, pomocą ofiarom przestępstw, utrzymaniem więźniów.

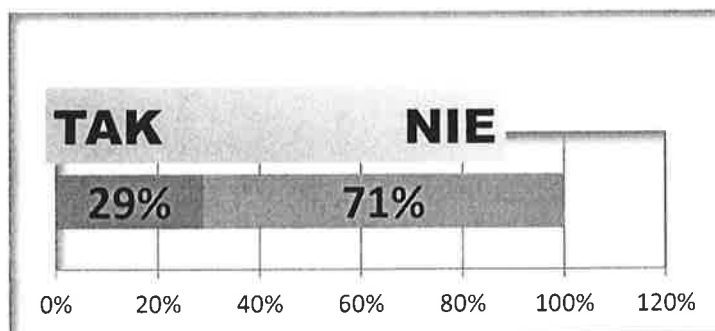
Spoleczne koszty nadmiernego picia są ponad 2-krotnie wyższe od zysków finansowych uzyskiwanych ze sprzedaży alkoholu. Nadmiernie pijący, w porównaniu z umiarkowanie pijącymi i abstynentami, korzystają nieproporcjonalnie dużo częściej z opieki medycznej, zwolnień chorobowych i rent. Z obliczeń Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że koszty ekonomiczne problemów alkoholowych w Polsce sięgają kwoty 24 miliardów rocznie. Ale przecież nie wszystkie straty można przeliczyć na pieniądze. Dochodzą jeszcze koszty psychologiczne dotyczące w dużej mierze ludzi żyjących w otoczeniu osób nadużywających alkoholu.

SKALA ZAGROŻENIA PROBLEMAMI ZWIĄZANYMI Z NADUŻYWANIEM ALKOHOLU

Na pytanie, czy osoby pijące alkohol w miejscu Pana/i zamieszkania stanowią szczególne zagrożenie dla bezpieczeństwa, odpowiadają:

Trzech na dziesięciu badanych uważa, że tak. W związku z powyższym chcieliśmy zobaczyć, czy mieszkańcy miasta sami doświadczali sytuacji zagrożenia. Spytaliśmy: „Czy zdarzyło się Panu/i w ostatnim okresie doznawać jakichś przykrych przeżyć związanych z nietrzeźwością w miejscach publicznych?”. Oto odpowiedzi:

Jak z tego wynika, trzech na dziesięciu badanych bezpośrednio i osobiście doświadczyło nieprzyjemnych skutków nadużywania przez innych alkoholu.

ALKOHOLA MŁODZIEŻ

Alkohol jest dla ludzi, ale dla zdrowych i dorosłych
- Jerzy Melibruda

Spożywanie alkoholu przez młodzież stanowi szczególne zagrożenie – im wcześniejsza inicjacja alkoholowa tym większe prawdopodobieństwo i szybsza droga do uzależnienia. Poza tym alkohol zaburza proces dojrzewania. A z drugiej strony picie alkoholu jest dla młodych

ludzi atrakcyjne, wzmacnia więź z niektórymi środowiskami rówieśniczymi – przy słabej umiejętności przewidywania konsekwencji stwarza to szczególne niebezpieczeństwo.

SYTUACJA SPOŁECZNO-BYTOWA UCZNIÓW

Jak określił/a/byś poziom zamożności swojej rodziny	
bardzo bogata	4 %
bogata	17 %
przeciętna	74 %
raczej biedna	3 %
bardzo biedna	2 %

WIEDZA O ALKOHOLU - MITY I FAKTY

Wokół zachowań alkoholowych narosło wiele mitów. Opierają się one na fałszywych przekonaniach i półprawdach. Funkcjonowanie ich w obiegu społecznym stwarza duże zagrożenia, gdyż utrudnia dostrzeżenie realnych niebezpieczeństw związanych z nadużywaniem alkoholu. Dlatego tak istotne jest dostarczanie rzetelnej wiedzy na ten temat. Młodych ludzi poproszono o ustosunkowanie się, czy stwierdzenie: „**Alkohol w piwie jest inny i mniej groźny niż w wódce**” jest prawdziwe czy fałszywe.

Oto odpowiedzi:

	<i>Prawdziwe</i>	<i>Fałszywe</i>
Szkoły podstawowe – kl. VI	38 %	62 %
Gimnazja – kl. III	29 %	71 %
Szkoły ponadgimnazjalne – kl. II	40 %	60 %

Odpowiedź prawidłowa brzmi oczywiście, że jest to twierdzenie fałszywe. Alkohol w piwie jest taki sam jak w wódce. W niektórych krajach ponad połowa osób uzależnionych piła przede wszystkim piwo. Upijanie się piwem i winem trwa dłużej, ale jest bardziej zwodnicze i łatwiej wciąga nowych konsumentów – młodzież i kobiety.

Świadomość tego faktu wśród uczniów szkół Kozienic jest zróżnicowana. **38% uczniów klas szóstych, 29% gimnazjalistów i czterech na dziesięciu uczniów drugich klas szkół ponadgimnazjalnych nie posiada na ten temat prawidłowej wiedzy.**

Następne pytanie odnosiło się do wizerunku osoby uzależnionej od alkoholu, a w zasadzie było pytaniem o najistotniejsze objawy uzależnienia.

Czy alkoholik to człowiek, który:	Szk. podst. Kl. VI	Gimnazjum kl. III	Szkoły ponadgimnazjalne kl. II
Pije codziennie	45 %	37 %	33 %
Chodzi brudny i zaniedbany	4 %	3 %	8 %
Gdy zacznie pić, nie potrafi przerwać w dowolnym momencie	61 %	72 %	77 %

Centralnym objawem uzależnienia od alkoholu jest utrata kontroli picia. Najbliższa prawdy jest więc odpowiedź trzecia. Pozostałe dwie cechy także mogą występować w uzależnieniu

(głównie w ostatniej, najbardziej zaawansowanej fazie) jednak nie stanowią o istocie choroby alkoholowej.

Wielu uczniów we wszystkich grupach wiekowych podaje prawidłową odpowiedź, jednakże bardzo często wśród objawów alkoholizmu wymieniane jest codzienne picie, co odzwierciedla obiegowe opinie o osobach uzależnionych.

Na pytanie: „Czy uważasz, że picie alkoholu jest szkodliwe i wiąże się z dużym ryzykiem zdrowotnym?”. Otrzymaliśmy następujące odpowiedzi:

nie ma ryzyka, lub jest bardzo małe	4	%
ryzyko jest średnie	37	%
jest duże ryzyko	53	%
nie wiem	6	%

Większość przekonanie o do szkodliwości spożywania alkoholu.

uczniów deklaruje

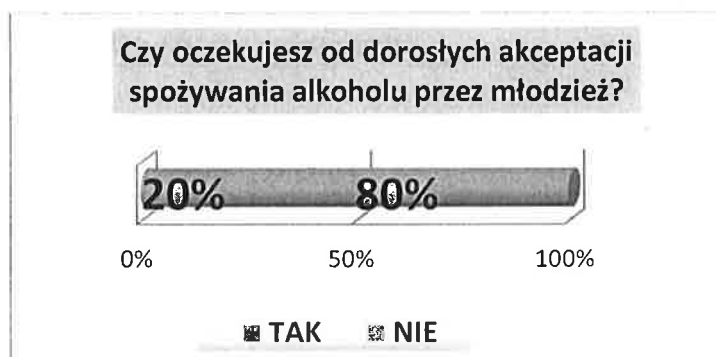
POSTAWY MŁODZIEŻY W STOSUNKU DO ALKOHOLU

Przed podjęciem działań profilaktycznych w dziedzinie uzależnień warto jest zadać sobie pytanie, czy młodzież w ogóle dostrzega problemy wynikające z nadużywania alkoholu, a jeśli tak, to jak wysoko plasuje je w hierarchii zagrożeń. Oto tabela wyników:

Które z problemów uważasz za najważniejsze?	
Zanieczyszczenie środowiska	24 %
Bezrobocie	42 %
Alkoholizm	50 %
Kryzys rodziny	23 %
Wzrost przestępczości	26 %
Picie alkoholu przez młodzież	25 %
AIDS	24 %
Przemoc w rodzinie	64 %
Zubożenie społeczeństwa	16 %
Przemoc i agresja na ulicach	34 %
Narkomania	58 %
Problemy mieszkaniowe/bezdomność	12 %

Jak widać z powyższych danych zarówno alkoholizm jak i narkomania znajdują się wśród trzech największych, zdaniem młodzieży, zagrożeń społecznych.

Odpowiedź na następne pytanie ma podstawowe znaczenie dla osób dorosłych: rodziców, wychowawców. Chcieliśmy zobaczyć, czy uczniowie oczekują od dorosłych akceptacji dla spożywania alkoholu przez młodzież.

Jak z tego widać, *liberalne podejście niektórych rodziców czy wychowawców w stosunku do pijącej młodzieży wcale nie koresponduje z oczekiwaniami uczniów*. Bywa ono raczej uwarunkowane chęcią przypodobania się młodym ludziom poprzez realizowanie najprostszych, niewymagających większego wysiłku, recept.

Dalej pytaliśmy, czy zdaniem badanych **powinien być prawnie ustalony zakaz sprzedaży alkoholu dzieciom i młodzieży**, oraz na jakim poziomie powinna być ustalona granica wiekowa:

Od jakiego wieku powinno się sprzedawać alkohol	
Bez ograniczeń	2 %
Od 12 lat	1 %
Od 14 lat	1 %
Od 16 lat	4 %
Od 18 lat	62 %
Od 21 lat	10 %

Z otrzymanych rezultatów wynika, że *zdecydowana większość uczniów szkół Kozienic (98%) jest przekonana o konieczności istnienia ograniczeń wiekowych dla legalnego kupowania alkoholu*.

Niemal 3/4 uczniów nie widzi potrzeby obniżenia wiekowej granicy legalnej sprzedaży alkoholu. Co dziesiąty z ankietowanych uważa nawet, że powinna być ona podniesiona z 18 do 21 lat

W kontekście otrzymanych wyników warto wiedzieć, że jak wynika z doświadczeń amerykańskich, próby obniżenia granicy wiekowej owocowały radykalnym wzrostem wypadków drogowych, których przyczyną był alkohol, w grupach, których dotyczyła zmiana, zaś podniesienie granicy wieku wpływało na zmniejszenie wypadkowości. Wykazano także, że podniesienie granicy wieku zawsze powoduje gwałtowne obniżenie ogólnego spożycia alkoholu w całej grupie wiekowej podlegającej ograniczeniom prawnym.

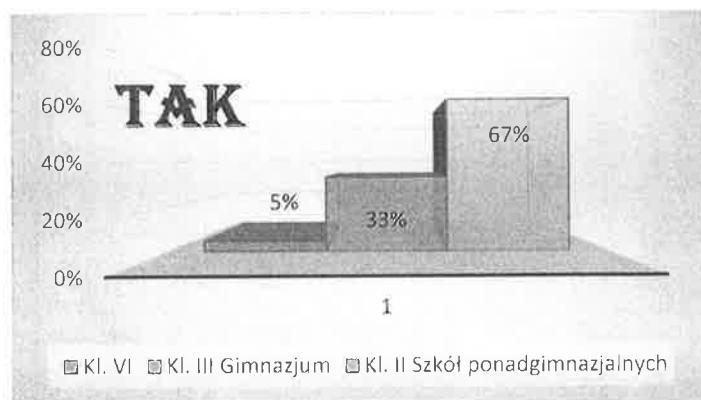
SKALA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH - ZACHOWANIA ALKOHOLOWE

Przy obserwowanym obecnie w kraju spadku spożycia alkoholu na jednego mieszkańca istnieje jednocześnie tendencja odwrotna dotycząca alkoholu wśród młodzieży. Obniża się wiek inicjacji alkoholowej, zanikają postawy abstynenckie, coraz więcej ludzi ma kontakt z alkoholem i to wcale nie sporadyczny.

Statystyki ogólnokrajowe mówią:

- **70% - 85% dzieci ze szkół podstawowych piło już alkohol (w tym 20% 11-latków). Od połowy lat 80-tych w grupie 15-latków odnotowano prawie trzykrotny spadek liczby abstynentów (obecnie 10%)**
- **wiek inicjacji alkoholowej wynosi obecnie 11 – 12 lat**
- **zacierają się różnice pomiędzy chłopcami i dziewczętami w częstotści podejmowania prób picia alkoholu. Do picia wina przyznaje się 44% 15-letnich chłopców i 42% 15-letnich dziewcząt. Do picia wódki przyznaje się 53% 15-letnich chłopców i 39% 15-letnich dziewcząt.**
- **połowa dorosłych Polaków uważa, że picie alkoholu przez młodzież jest poważnym problemem społecznym (zaraz za bezrobociem i spadkiem stopy życiowej)**

Na pytanie o własne zachowania alkoholowe: „Czy w ciągu ostatnich 30 dni piłeś jakiś napój alkoholowy?” ankietowani odpowiedzieli:

Okres 30 dni przed badaniem przyjmuje się za wskaźnik względnie częstego używania napojów alkoholowych.

5% UCZNIÓW KLAS VI, CO TRZECI Z UCZNIÓW KLAS III GIMNAZJUM ORAZ 2/3 UCZNIÓW II KLAS SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH SPOŻYWAŁO ALKOHOŁ W MIESIĄCU POPRZEDZAJĄCYM BADANIE.

Jak to wygląda w porównaniu z danymi z badań ogólnopolskich i badań w innych gminach? Porównanie młodzieży klas VI szkół podstawowych:

KOZIENICE Kl. VI szkół podstawowych	Najniższy wynik uzyskany w naszych badaniach w innych gminach	Najwyższy wynik uzyskany w naszych badaniach w innych gminach
5%	0%	53%

Porównanie dla 15-latków:

KOZIENICE Kl. III gimnazjum	Wynik badań ogólnopolskich ESPAD – 2015 r.	Najniższy wynik uzyskany w naszych badaniach w innych gminach	Najwyższy wynik uzyskany w naszych badaniach w innych gminach
33%	49%	13%	80%

Porównanie młodzieży starszej:

KOZIENICE Kl. II ponadgimnazjalnych	Wynik badań ogólnopolskich ESPAD – 2015 r.	Najniższy wynik uzyskany w naszych badaniach w innych gminach	Najwyższy wynik uzyskany w naszych badaniach w innych gminach
67%	82%	31%	88%

Interesowaliśmy się w związku z tym, jakie rodzaje alkoholu preferuje młodzież. Spytaliśmy, jaki napój alkoholowy pili w ostatnim miesiącu*.

	Szkoły podst. kl. VI	Gimnazjum kl. III	Szk. ponadgimn. kl. II
PIWO	43 %	47 %	41 %
WINO, KOKTAIL	43 %	11 %	27 %
WÓDKA, LIKIER	14 %	42 %	32 %

*Wskazany odsetek odnosi się do tych uczniów, którzy mieli kontakt z alkoholem w ostatnich 30 dniach przed badaniem. Suma procent może być większa od 100, gdy uczniowie spożywają więcej niż jeden rodzaj alkoholu.

Jak widać, najpopularniejszym napojem alkoholowym wśród uczniów szkół Kozienic jest piwo. Można na to patrzeć z dwóch stron. Piwo stanowi niewątpliwie mniejsze zagrożenie wczesnym uzależnieniem niż wino czy wódka. Jednakże tendencja ta świadczyć może (i niejednokrotnie świadczy) o traktowaniu przez młodzież (i nie tylko przez młodzież) piwa, nie jako alkoholu, lecz jako niegroźnego napoju orzeźwiającego. Jest to bardzo niepokojąca tendencja.

Następne pytanie brzmiało: „Ile razy w życiu zdarzyło ci się upić napojem alkoholowym” i otrzymaliśmy następujące odpowiedzi:

Ile razy zdarzyło ci się upić napojem alkoholowym	Szk. Podst. VI kl.	Gimnazja III kl.	Szkoły ponadgimnazj. II kl.
ani razu	98 %	60 %	25 %
1-2 razy	2 %	22 %	32 %
3-5 razy	0 %	9 %	16 %
6-10 razy	0 %	3 %	9 %
ponad 10 razy	0 %	8 %	18 %
Łącznie upiło się	2 %	40 %	75 %

Czterech na dziesięciu uczniów klasy III gimnazjum oraz 3/4 uczniów klas drugich szkół ponadgimnazjalnych było już pijanych.

Jak to wygląda na tle innych gmin? Porównanie młodzieży klas VI szkół podstawowych:

KOZIENICE Kl. VI szkół podstawowych	Najniższy wynik uzyskany w naszych badaniach w innych gminach	Najwyższy wynik uzyskany w naszych badaniach w innych gminach
2%	0%	46%

Jak to wygląda na tle innych gmin - dla 15-latków?

KOZIENICE Kl. III gimnazjum	Wynik badań ogólnopolskich ESPAD – 2015 r.	Najniższy wynik uzyskany w naszych badaniach w innych gminach	Najwyższy wynik uzyskany w naszych badaniach w innych gminach
40%	37%	17%	81%

Porównanie młodzieży starszej:

KOZIENICE Kl. II ponadgimnazjalnych	Wynik badań ogólnopolskich ESPAD – 2015 r.	Najniższy wynik uzyskany w naszych badaniach w innych gminach	Najwyższy wynik uzyskany w naszych badaniach w innych gminach
75%	64%	29%	95%

Jak wynika z badań ogólnopolskich w szybkim tempie obniża się również wiek inicjacji alkoholowej. Poniższa tabela przedstawia, jak to wygląda w szkołach Kozienic.

W jakim wieku po raz pierwszy spróbowałeś alkoholu	Szkoła podst. VI kl.	Gimnazjum III kl.	Szk. ponadgimn. II kl.
Nie pitem jeszcze alkoholu	68 %	28 %	7 %
mniej niż 9 lat	14 %	5 %	3 %
10 – 12 lat	12 %	3 %	5 %
13 – 15 lat	0 %	42 %	42 %
16-18 lat	Nie dotyczy	9 %	32 %
Nie pamiętam	6 %	13 %	11 %
Nie pitem jeszcze alkoholu <i>(ogólnopolskie badania ESPAD-2015r.)</i>	X	16 %	4 %

Wielu badanych uczniów szkół Kozienic z wszystkich grup wiekowych miało już swoje pierwsze kontakty z alkoholem. Nierzadko poniżej 12-go roku życia.

Zobaczmy teraz, **dłaczego młodzi ludzie piją.**

Naciski otoczenia	40 %
Chęć pocucia się dorosłym	47 %
Chęć zabawienia się	54 %
Ucieczka od problemów	42 %
Relaks	32 %
Ciekawość	43 %
Obawa przed odrzuceniem	30 %
Chęć wyróżnienia się	32 %
Smutek	21 %
Nuda	18 %

Niepokojącym zjawiskiem jest fakt, iż alkohol coraz częściej służy jako antidotum na smutki i problemy życiowe. Nie pozwala to młodemu człowiekowi realnie zmierzyć się z trudnymi sytuacjami i skraca drogę do uzależnienia. Jak wynika z powyższej tabeli, ważnymi motywami sięgnięcia przez młodego człowieka po alkohol jest próba ucieczki od problemów, smutek i nuda.

Uczniowie często nie potrafią także poradzić sobie z namowami i naciskami otoczenia. Wynika stąd konieczność przeprowadzania programów profilaktycznych, w których młodzi ludzie uczą się mówić „NIE”.

W okresie dorastania młodzi ludzie stają się bardziej niezależni od rodziców, większy wpływ na ich zachowanie mają grupy rówieśnicze. W tym też czasie zaczynają się kształtować postawy wobec alkoholu. Czy rówieśnicy mają destrukcyjny wpływ na kształtowanie tych postaw? Spytaliśmy uczniów: „**Jakie w twoim środowisku są najczęstsze reakcje na odmowę wypicia alkoholu**”.

Oto odpowiedzi:

	Szk. podst. i gimnazjum	Szkoły ponadgimn.
zdziwienie	14 %	35 %
krytyka	12 %	16 %
podziw	8 %	9 %
zrozumienie	30 %	42 %
odrzućenie	9 %	8 %
obojętność	21 %	35 %
usilne namawianie	18 %	36 %
wyśmiewanie	8 %	13 %
nie wiem	36 %	8 %

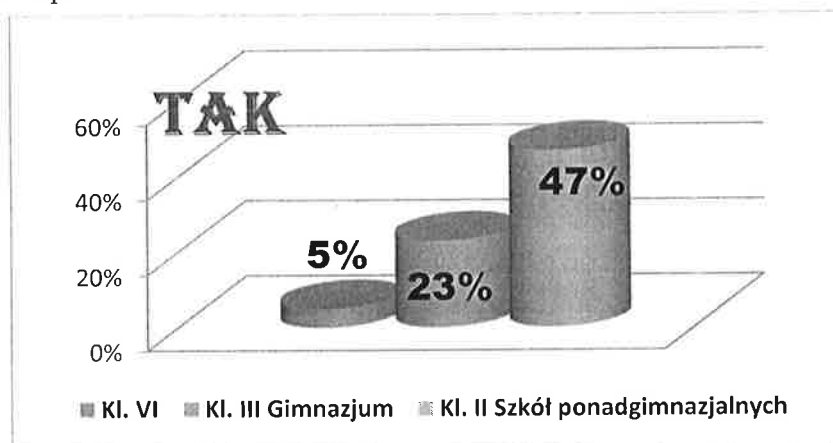
Jak widać, nie do końca prawdziwe jest przekonanie, że niepijący młody człowiek odmawiający wypicia alkoholu nie będzie akceptowany przez rówieśników. Czasami jest to tylko wygodna wymówka. Odrzućenie, w przypadku odmowy picia, nie jest wcale najczęstszym zachowaniem rówieśników. Wielu z ankietowanych jako podstawową reakcję ze strony kolegów podaje zrozumienie, lub przynajmniej obojętność (a czasem nawet podziw). Nierzadko odmowa wypicia powoduje reakcję usilnego namawiania. Dlatego tak istotna jest realizacja nowoczesnych programów profilaktycznych, gdzie duży nacisk kładzie się na ćwiczenie umiejętności powiedzenia „NIE”.

- 1/ Częstoymi reakcjami na odmówienie napicia się jest zrozumienie lub przynajmniej obojętność.
 2/ Odrzućenie i wyśmiewanie z tego powodu nie są najczęstszymi reakcjami.
 3/ Czasami odmowa wypicia powoduje reakcję usilnego namawiania. Dlatego tak istotna jest realizacja nowoczesnych programów profilaktycznych, gdzie duży nacisk kładzie się na ćwiczenie umiejętności powiedzenia „NIE”.

SZKODY SPOŁECZNE

Spożywanie alkoholu przez młodzież przyczynia się do nasilenia zachowań aspołecznych, osłabia hamulce moralne, pobudza agresję. Alkohol jest główną przyczyną zgonów i inwalidztwa wśród ludzi młodych. Coraz częściej uczniowie widziani są w stanie nietrzeźwym, trafiają też do izb wytrzeźwień.

Zapytaliśmy młodych ludzi: „Czy uczestniczyłeś w kłótni, sprzeczce lub bójce z powodu alkoholu? Oto odpowiedzi:

Co czwarty uczeń III klasy gimnazjum i niemal połowa uczniów szkół ponadgimnazjalnych potwierdza występowanie tego typu incydentów.

POSTAWY DOROSŁCH A PICIE ALKOHOLU PRZEZ MŁODZIEŻ

Wiedza na temat alkoholu, jego działania, funkcji społecznych, czy niebezpieczeństw związanych z jego nadużywaniem kształtuje się już od wczesnego dzieciństwa. W okresie dzieciństwa i dojrzewania formują się także postawy i przekonania związane z alkoholem. Niezwykle istotną rolę w kształtowaniu tych poglądów pełnią rodzice, później wychowawcy i inne dorosłe osoby z otoczenia. Zobaczmy, z jakimi wzorcami postępowania stykała się i styka nadal młodzież. Na pytanie: „Z kim po raz pierwszy piłeś alkohol” * uczniowie odpowiadali:

Z kolegą	67 %
Z rodzicami	16 %
Z innym dorosłym członkiem rodziny	11 %
Z innym dorosłym	2 %
Sam	4 %

*Podane liczby odnoszą się tylko tych osób, które miały już kontakt z alkoholem.

W trzech na dziesięć przypadków osobami, które po raz pierwszy poczęstowały młodego człowieka alkoholem, byli dorośli (najczęściej rodzice).

Czynnikiem sprzyjającym alkoholizacji młodzieży jest nieprzestrzeganie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, szczególnie w zakresie art. 15 pkt 2 mówiącego o zakazie sprzedaży alkoholu osobom do lat 18. Taka postawa sprzedawców, oprócz bezpośrednich szkód wynikających z zakupu i spożywania alkoholu przez młodzież, stwarza wrażenie przyzwolenia dorosłych na picie przez młodych ludzi napojów alkoholowych. Aby zbadać skalę tego problemu zadaliśmy uczniom pytanie: **Czy kiedyś samodzielnie kupiłeś alkohol?**

KLASY VI	4 %
KLASY III GIMNAZJUM	30 %
KLASY II SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH	54 %

Jak widać, zakup alkoholu nie stwarza dla młodzieży gimnazjalnej większych problemów. Interesujące wydawało się również pytanie, gdzie uczniowie spożywają zakupiony alkohol, czy kryją się przed dorosłymi, czy też nie mają takiej potrzeby.

Gdzie ostatni raz piłeś alkohol ?	Klasa VI	Gimnazjum kl. III	Szk. ponadgimn. kl. II
w szkole (internacie)	0 %	0 %	0 %
u siebie w domu	64 %	29 %	22 %
na dyskotecę	0 %	0 %	23 %
u kogoś w domu	18 %	22 %	17 %
w kawiarni, pubie	4 %	0 %	11 %
w parku (na łące)	0 %	10 %	9 %
pod sklepem	0 %	0 %	2 %
w innym miejscu	14 %	39 %	16 %

Odpowiedzi odnoszą się, oczywiście, tylko do osób, które miały już kontakt z alkoholem. Jak jednak wynika z analizy danych, wielu młodych konsumentów alkoholu najchętniej jako miejsce picia wybiera dom (swoj, lub kolegów). Powstaje pytanie – gdzie w tym czasie są rodzice. Młodzież starszych klas chętnie korzysta też z lokali publicznych (kawiarnie, puby, dyskoteki), co nie może dziać się bez przyzwolenia ich właścicieli. Jest to istotna wskazówka dla służb porządkowych, gdzie należy wzmocnić kontrolę, aby nie dochodziło do łamania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

DOSTĘPNOŚĆ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Uchwałą nr XXX/369/2009 Rady Miejskiej w Kozienicach z dnia 26 października 2009 r. w sprawie ustalenia liczby punktów, zasad usytuowania oraz warunków uzyskania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Kozienice, sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5 % alkoholu, z wyjątkiem piwa z przeznaczeniem do spożycia wyznacza się:

- poza miejscem sprzedaży – maksymalnie 80 punktów
- w miejscu sprzedaży – maksymalnie 30 punktów

Na terenie Gminy Kozienice ogółem jest 95 punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Na dzień 30 listopada 2017 r. wydano 53 zezwoleń (w tym 12 jednorazowych) na sprzedaż napojów alkoholowych.

Zgodnie z zapisami art. 4. ust. 1 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487), samorząd gminny jest zobowiązany do:

- I. Prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu. W szczególności zadania te obejmują:
  - 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
  - 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
  - 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych,
  - 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
  - 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży (art. 13. 1 i 15 ustawy) oraz występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- II. Realizacja zadań, o których mowa w ust.1, jest prowadzona w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego corocznie przez radę gminy, uwzględniające cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określonych w Narodowym Programie Zdrowia.

Przepisy lokalne dotyczące wykonywania zadań określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

- 1) Uchwała Rady Miejskiej w Kozienicach Nr XXX/369/2009 z dnia 26 lutego 2009 r. w sprawie ilości punktów, zasad usytuowania oraz warunków uzyskiwania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Kozienice miejsc sprzedaży napojów alkoholowych,
- 2) Zarządzenie Burmistrza Gminy nr 387/2017 z dnia 15 listopada 2017 r. w sprawie powołania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zadania i sposoby ich realizacji określone w GPPiRPA na 2018 rok dostosowane są do potrzeb lokalnych i możliwości prowadzenia określonych form pracy i wykonania w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe oraz ewentualną pomoc merytoryczną i materialną ze strony podmiotów zewnętrznych – jednostek samorządowych wyższego szczebla, organizacji, instytucji i osób fizycznych. Realizatorem działań określonych w GPPiRPA jest Ośrodek Profilaktyki Uzależnień, działania te koordynuje Kierownik Ośrodka Profilaktyki Uzależnień.

Pomoc dla osób uzależnionych i współuzależnionych świadczy Punkt Informacyjno-Konsultacyjny w Ośrodku Profilaktyki Uzależnień w Kozienicach, są to:

- świadczenia informacyjno – konsultacyjne,
- świadczenia diagnostyczne,
- terapia rodzinna,
- profilaktyka uzależnień,
- świadczenia indywidualne i grupowe,
- psychologiczne,
- prawne.

Ponadto w OPU prowadzona jest pomoc w ramach grup samopomocowych AA i grupy rodzinnej Al-Anon.

W regionie radomskim działają 3 jednostki leczenia odwykowego - są to:

- Centrum Leczenia Uzależnień i Pomocy Psychologicznej w ramach NFZ, Kozienice, ul. Lubelska 69 A,
- Całodobowy Oddział Terapii Uzależnień od Alkoholu i Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych, Radom, ul. Krychnowicka 1,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej - Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień, Radom, ul. 1905 r. nr 21.

Bardzo ważnym skutkiem nadużywania alkoholu jest pogorszenie się sytuacji ekonomicznej i społecznej rodziny. Nie bez znaczenia jest wpływ alkoholizmu członka rodziny na rozwój dzieci, które żyją w atmosferze ciągłego niepokoju, leku i napięcia. Z myślą o tych dzieciach utworzone zostały w Świerżach Górnych oraz Kozienicach Placówki Wsparcia Dziennego – Świetlice Środowiskowe z programem profilaktycznym. Celem nadrzędnym tych placówek jest szeroko rozumiana profilaktyka.

PROFILAKTYKA

Szkoły i świetlice

W szkołach na terenie gminy Kozienice realizowany jest program profilaktyczny prowadzony przez przeszkolonych nauczycieli i pedagogów. Działania profilaktyczne

obejmują dzieci uczęszczające do szkół i świetlic. Organizowane są różnorodne formy pracy prewencyjnej z dziećmi i młodzieżą.

W działaniach profilaktycznych stosuje się określone strategie działania:

1. przekazywanie pozytywnych, atrakcyjnych dla młodych ludzi wzorców,
2. motywowanie uczniów do podjęcia własnych postanowień i pracy nad sobą, uczenia się samokontroli,
3. kształcenie systemu wartości pozwalającej odkryć i nazywać wartości, które mają znaczenie w życiu,
4. przedstawienie realnych, bezpośrednich konsekwencji sięgania po środki psychoaktywne,
5. kształtowanie postaw asertywności, a w szczególności na nabywaniu umiejętności opierania się presji rówieśniczej,
6. ukazywanie ciekawych i atrakcyjnych sposobów spędzania czasu wolnego,
7. planowanie i organizowanie zajęć mających na celu podwyższenie samooceny i poszanowania tożsamości młodych ludzi,
8. praca z rodzicami nakierowana na dialog i rozmowę oraz nakreślenia jasnych zasad i systemu wartości.

Wszystkie placówki oświatowe działające na terenie gminy Kozienice realizują zadania prewencyjne dotyczące zapobiegania problemom społecznym w oparciu o szkolne programy profilaktyki, co wynika z *Ustawy o systemie oświaty*.

Cele szkolnych programów profilaktyki koncentrują się na następujących zagadnieniach:

- a) eliminowanie lub redukcja wśród uczniów zachowań ryzykownych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych,
- a) rozwijanie postaw prozdrowotnych,
- b) promowanie pozytywnych wzorów osobowościowych,
- c) prowadzenia doskonalenia nauczycieli i pedagogów związanego z wdrażaniem nowoczesnych metod działań profilaktycznych.

Działania profilaktyczne prowadzone w szkołach, wymagają wsparcia merytorycznego i finansowego ze strony samorządu gminy (w ramach GPPiRPA), to w szczególności:

- organizowanie profilaktycznych zajęć pozalekcyjnych,
- organizowanie happeningów, kampanii, konkursów (plastycznych, teatralnych, sportowych) o charakterze profilaktycznym,
- szkolenia dla nauczycieli,
- pedagogizacja rodziców,
- organizowanie otwartych imprez szkolnych i środowiskowych o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym, konkursów tematycznych, spektakli teatralnych,
- tworzenie dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych nowych miejsc sprzyjających rozwojowi intelektualnemu i emocjonalnemu,
- organizowanie kolonii profilaktycznych i obozów terapeutycznych dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.

Grupy samopomocowe

Na terenie miasta i gminy działają trzy grupy samopomocowe funkcjonujące w oparciu o założenia wspólnoty Anonimowych Alkoholików. Skupiają one środowisko osób prowadzących lub kontynuujących własny proces terapeutyczny. Odbywają się także spotkania członków rodzin zorganizowanych w ruchu Al. – Anon.

Rzecznikami grup są osoby, które dzięki wsparciu samorządu ukończyły terapię profesjonalną, która stanowi przygotowanie do nieprofesjonalnego pomagania uzależnionym.

1. **Grupa Anonimowych Alkoholików „Światło życia” spotyka się w budynku OPU w Kozienicach, ul. Radomska 36**, w każdy wtorek o godz. 19:00, a w każdy piątek o godz. 17:00 / ostatni wtorek i piątek miesiąca mityngi otwarte/.
2. **Grupa Anonimowych Alkoholików „U Rodziny” spotyka się w budynku przy Parafii Św. Rodziny w Kozienicach, ul. Głowaczowska**, w każdą niedzielę o godz. 16.30.
3. **Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich „Cisza” w Kozienicach**, którego działalność obejmuje:
  - organizację spotkań Anonimowych Alkoholików – 2 razy w tygodniu po ok. 2 godziny,
  - organizację spotkań grup osób współzależnionych (partnerzy alkoholików) – 1 razy w tygodniu po ok. 2 godziny,
  - organizację spotkań integracyjnych rodzin z problemem alkoholowym,
  - prowadzenie weekendowej kawiarni klubowej w godz. 17⁰⁰ – 20⁰⁰ umożliwiającej spędzenie wolnego czasu bez alkoholu.

PRZEMOC W RODZINIE

Zjawisko przemocy w sposób ścisły wiąże się z problemem alkoholowym występującym w rodzinach. Statystyki podają, że większość sprawców czynów kwalifikowanych przez Kodeks Karny jako fizyczne lub psychiczne znęcanie się nad członkami rodziny działa pod wpływem alkoholu lub innych środków uzależniających. Przemoc w rodzinie jest zamierzonym i wykorzystującym przewagę sił działaniem skierowanym przeciw członkowi rodziny, które narusza jego prawa i dobra osobiste, powoduje cierpienie i szkody. Aktem prawnym nakładającym na gminy obowiązek realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390). Do zadań tych należy:

- 1) tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 3) opracowanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 4) prowadzenie gminnych ośrodków wsparcia.

W Kozienicach przy OPU działa Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla osób doznających przemocy, osób i rodzin z problemem alkoholowym, osób i rodzin z problemem narkotykowym, specjalizujący się w bezpłatnej pomocy wszystkim osobom, które nie potrafią radzić sobie w sytuacji kryzysu, stresu, często związanych z doznawaną przemocą. Kompleksowo świadczone są w nim porady i doradztwo dla ofiar przemocy, udzielana jest pomoc interwencyjna i wsparcie dla dorosłych osób doznających przemocy i dzieci krzywdzonych, udzielane są porady prawne dla osób doznających przemocy domowej.

OPU wydało broszurę, która skierowana jest do społeczności lokalnej. Informator zawiera wykaz lokalnych instytucji i organizacji, zajmujących się pomocą w sytuacjach kryzysowych, wraz z podstawowymi informacjami, takimi jak: charakter i zakres udzielanej pomocy, godziny otwarcia, dane adresowe i kontaktowe.

Cele i zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Kozienice w roku 2018.

Celem głównym Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w roku 2018 jest:

- zapobieganie powstawaniu problemów alkoholowych i zagrożeń społecznych w gminie Kozienice.

Cele szczegółowe i zadania

Do osiągnięcia celu głównego przewiduje się realizację zadań i celów szczegółowych, wyznaczonych przez art. 4¹ ust.1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz prowadzenie działań wynikających z potrzeb i możliwości ujawnionych w analizie problemów lokalnych.

Dział I.

Zwiększanie dostępności świadczeń w zakresie leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych od alkoholu.

Cele:

- *ułatwianie osobom uzależnionym od alkoholu udziału w programach terapeutycznych,*
- *organizowanie warunków pierwszego kontaktu dla osób uzależnionych i współuzależnionych*
- *wspieranie rozwoju i funkcjonowania Ośrodka Profilaktyki Uzależnień,*

Odbiorcy:

- osoby uzależnione i ich rodziny,
- środowiska trzeźwościowe,
- organizatorzy doradztwa i działań wspierających.

Zadania:

- 1) Umożliwianie osobom z gminy Kozienice systematycznego udziału w zajęciach prowadzonych przez Ośrodek Profilaktyki Uzależnień.
- 2) Finansowanie udziału w szkoleniach przygotowujących pracowników do pracy profilaktycznej lub związanej z organizowaniem pomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin.
- 3) Prowadzenie grupy edukacyjno-motywującej dla osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin oraz comiesięczne spotkania z terapeutą uzależnień w siedzibie OPU.
- 4) Prowadzenie grupy wsparcia dla kobiet.
- 5) Prowadzenie Punktu Informacyjno - Konsultacyjnego dla osób z problemem alkoholowym i członków ich rodzin.
- 6) Organizowanie obozów terapeutycznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
- 7) Organizowanie warsztatów readaptacyjno-rehabilitacyjnych dla członków Stowarzyszenia Rodzin Abstynenckich „Cisza” w Kozienicach.

Dział II.

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Cele:

- *rozwój systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinach poprzez współpracę Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komendy Powiatowej Policji, Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Koźenicach, Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy w Rodzinie*
- *prowadzenie poradnictwa i organizowanie pomocy interwencyjnej i wsparcia dla ofiar przemocy i ich rodzin*

Odbiorcy:

- *rodziny, w których występuje przemoc; ofiary i sprawcy*
- *placówki i instytucje tworzące system interwencji i przeciwdziałania przemocy*

Zadania:

- 1) *Prowadzenie doradztwa i organizowanie interwencji na rzecz ofiar przemocy w ramach działania punktów konsultacyjno – informacyjnych.*
- 2) *Prowadzenie grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie*
- 3) *Organizowanie szkoleń dla przedstawicieli placówek i instytucji włączonych w system przeciwdziałania przemocy w rodzinie lub dofinansowanie udziału w wybranych szkoleniach osobom angażującym się w pracę profilaktyczną i terapeutyczną na rzecz ofiar przemocy - po uzyskaniu pozytywnej opinii GKRPA.*
- 4) *Organizacja i udział w lokalnych i ponadregionalnych kampaniach na temat przeciwdziałania przemocy i agresji.*
- 5) *Organizowanie wsparcia i pomocy dla dzieci – ofiar przemocy – w ramach działań profilaktycznych i terapeutycznych określonych w Dziale III.*
- 6) *Ogłoszenie konkursu na przeprowadzenie programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie.*

Dział III.

Organizacja i prowadzenie działań profilaktycznych.

Cele:

- *wdrażanie efektywnych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży zapobiegających używaniu substancji psychoaktywnych /alkoholu i narkotyków/*
- *wspieranie instytucji prowadzących działalność profilaktyczną w organizowaniu różnorodnych form pracy zapobiegawczej i korygującej, opiekuńczo – wychowawczej, socjoterapeutycznej, edukacyjnej i aktywizującej w szczególności wśród dzieci i młodzieży, w rodzinach oraz w grupach podwyższonego ryzyka*
- *rozwijanie wiedzy w społeczności lokalnej na temat problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych poprzez prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej dotyczącej problematyki alkoholizmu i narkomanii*
- *rozwijanie wiedzy w społeczności lokalnej na temat problemów związanych z nadużywaniem alkoholu w okresie ciąży - Alkoholowego Zespołu Płodowego (FAS)/ Alkoholowego Efektu Płodowego (FAE) .*

Odbiorcy:

- społeczność lokalna,
- dzieci i młodzież,
- instytucje, organizacje i osoby fizyczne prowadzące działalność profilaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą,
- organizacje pozarządowe
- grupy zawodowe angażujące się w bezpośrednią pracę prewencyjną i terapeutyczną, w szczególności odnoszącą się do populacji dzieci i młodzieży,
- rodzice i wychowawcy.

Zadania:

- 1) Realizacja programów profilaktycznych rekomendowanych przez PARPA, wykazanych w specjalistycznych materiałach źródłowych i publikacjach, posiadających określoną technologię pracy i scenariusze zajęć, odpowiadających przyjętym standardom jakości i efektywności pracy profilaktycznej /diagnoza i ewaluacja/, poświadczonych odpowiednimi kwalifikacjami realizatorów np. program profilaktyczno – wychowawczy „Spójrz inaczej”.
- 2) Prowadzenie zajęć profilaktycznych obejmujących szeroko rozumianą profilaktykę uzależnień według autorskich opracowań w szkołach i innych placówkach instytucjonalnych oraz w porozumieniu z organizacjami pozarządowymi w formie kompleksowych programów lub wyodrębnionych zajęć, w tym:
  - a. zajęć opiekuńczo – wychowawczych, aktywizujących, ukierunkowanych na organizację alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież, zmniejszających ryzyko kontaktu z substancjami psychoaktywnymi,
  - b. grupowych zajęć profilaktycznych o charakterze edukacyjnym dotyczących kształtowania i utrwalania wyodrębnionych umiejętności psychologicznych, podejmowania racjonalnych decyzji w sytuacji kontaktu z substancjami psychoaktywnymi, radzenia sobie z presją grupową, rozwijania postaw i zachowań prozdrowotnych oraz dostarczających informacji koniecznych dla prawidłowego funkcjonowania i rozwoju,
- 3) Prowadzenie placówek wsparcia dziennego z programem profilaktycznym na terenie gminy lub innych form pracy profilaktycznej dostosowanych do potrzeb wskazanych środowisk, zawierających formy pracy przewidziane przy wykonywaniu zadań określonych w punkcie 2.
- 4) Realizacja programów profilaktycznych obejmujących inne niż populacja dzieci i młodzieży środowiska, w tym szczególnie rodziców, a także nauczycieli i wychowawców.
- 5) Dofinansowanie szkoleń doskonalących lub kwalifikacyjnych dla osób prowadzących zajęcia profilaktyczne i terapeutyczne z jednostek samorządu terytorialnego w celu podniesienia kwalifikacji i kompetencji zawodowych niezbędnych przy realizacji działań profilaktycznych.
- 6) Dofinansowanie /w miarę posiadanych środków/ obozów profilaktycznych i terapeutycznych dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym lub ze środowisk zagrożonych i dysfunkcyjnych prowadzonych w ramach wypoczynku feryjnego i wakacyjnego.
Kryteria i formy kwalifikacji określa OPU. W przypadku dzieci ze środowisk nie zdiagnozowanych – po zasięgnięciu opinii i w porozumieniu z MGOPS w Koźienicach i pedagogami szkolnymi.

- 7) Organizacja i dofinansowanie innych form działań informacyjnych, edukacyjnych i zapobiegawczych, w tym widowisk artystycznych, konkursów tematycznych, publikacji, oraz otwartych środowiskowych imprez profilaktycznych, odbywających się bez udziału alkoholu, promujących zdrowy styl życia, integrujących społeczność lokalną, a w szczególności rodziny.
- 8) Włączanie się w ponadregionalne profilaktyczne kampanie edukacyjne uwzględniające problematykę uzależnień, zapobiegania agresji i przemocy.
- 9) Współpraca z mediami w zakresie prezentacji zagadnień związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych.

Zakres finansowania działań dotyczy:

- a) kosztów wynagrodzenia realizatorów programów, opiekunów zajęć /za wykonanie umów – zleceń/,
- b) kosztów zakupu pomocy, materiałów i artykułów niezbędnych do prowadzenia zajęć zgodnie z opracowanymi kosztorysami i w miarę posiadanych środków,
- c) dofinansowania lub doposażenia placówek wsparcia dziennego, na terenie których realizowane są programy profilaktyczne w materiały i sprzęt wykorzystywany przy wdrażaniu przyjętych programów zgodnie ze zgłaszanym zapotrzebowaniem i w miarę posiadanych środków,
- d) dofinansowania lub całkowitego sfinansowania /w miarę posiadanych środków/ kosztów wypoczynku letniego dzieci zakwalifikowanych do udziału w różnych jego formach na podstawie pozytywnej opinii i uzasadnionych kosztów materiałowych wykorzystywanych przy organizacji wypoczynku. Organizatorzy wypoczynku zobowiązani są do przedstawienia całościowego kosztorysu lub preliminarza wydatków związanych z organizacją wypoczynku,
- e) uzasadnionych kosztów organizacji otwartych, środowiskowych imprez i konkursów mających charakter profilaktyczny,
- f) finansowania prezentacji problematyki uzależnień, profilaktyki przemocy i agresji w formie spektakli teatralnych, konkursów tematycznych itp.,
- g) finansowanie lub dofinansowanie organizacji szkoleń dla realizatorów programów profilaktycznych i osób zaangażowanych oraz kosztów ich prowadzenia,
- h) finansowanie kosztów publikacji materiałów informacyjnych i edukacyjnych oraz organizacji i udziału w kampaniach edukacyjnych /lokalnych i ponadregionalnych.

Dział IV.

Wspomaganie organizacji i instytucji działających na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Cel:

- *Wspieranie i udzielanie pomocy instytucjom, organizacjom i osobom fizycznym w realizacji zadań i programów dotyczących profilaktyki, rozwiązywania problemów uzależnień oraz zapobiegania przemocy domowej.*

Odbiorcy:

- środowiska samopomocowe integrujące osoby uzależnione, ofiary przemocy i członków ich rodzin,
- instytucje samorządowe, publiczne z terenu gminy Kozienice angażujące się w działalność profilaktyczną i interwencyjną,
- organizacje pozarządowe (fundacje, stowarzyszenia) związki wyznaniowe, organizacje sportowe, instytucje kulturalno – oświatowe,
- osoby zaangażowane w działania profilaktyczne.

Zadania:

- 1) Wspomaganie organizacji i stowarzyszeń skupiających osoby uzależnione od alkoholu i ich rodziny przez dofinansowywanie działań o charakterze integracyjnym, podtrzymującym proces terapii osób uzależnionych i współuzależnionych, rozwijających ich aktywność w sferze profilaktyki, organizowanie działań zapobiegawczych, motywujących do terapii i wspomagających leczenie choroby alkoholowej i współuzależnienia, propagowanie postaw trzeźwościowych.
- 2) Udostępnienie lokalu, zwolnienie z opłat eksploatacyjnych dla grup samopomocowych Anonimowych Alkoholików i Al.-Anon oraz Stowarzyszenia Rodzin Abstynenckich „Cisza”.
- 3) Pomoc w zorganizowaniu i dofinansowanie miejsc do spotkań integracyjnych z innymi grupami społecznymi.
- 4) Edukacja publiczna w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych – prezentowanie problematyki uzależnień w ramach otwartych spotkań informacyjno – integracyjnych na terenie gminy Kozenice.
- 5) Prowadzenie działań informacyjnych dotyczących problematyki uzależnień oraz możliwości i zasad korzystania z profesjonalnej pomocy i różnych form wsparcia w rozwiązywaniu problemów wynikających z choroby alkoholowej, wstępne motywowanie do leczenia i oddziaływanie podtrzymujące proces terapeutyczny.
- 6) Realizacja programów profilaktycznych i organizacja działań na rzecz dzieci i młodzieży o charakterze edukacyjnym i aktywizującym, zapobiegających kontaktom tych grup z substancjami psychoaktywnymi, kształtujących postawy prozdrowotne, rozwijających korzystne z punktu widzenia profilaktyki umiejętności psychologiczne, takie jak asertywność, podejmowanie decyzji pomagania innym.

Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kozenicach została powołana Zarządzeniem Nr 387/2017 Burmistrza Gminy Kozenice z dnia 15 listopada 2017 r. Wszyscy członkowie komisji posiadają odpowiednie przeszkolenie w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, zgodnie z art. 4¹ pkt 4 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, oraz dodatkowe szkolenia podnoszące kwalifikacje do pracy w zespołach problemowych. GKRPA w Kozenicach inicjuje, koordynuje działania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień na terenie Gminy Kozenice. Zgodnie z Rekomendacjami PARPA reprezentują one środowiska działające na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Mogą być one bezpośrednio zaangażowane w realizację zadań stanowiących elementy GPPiRPA, wykonując pracę na podstawie odrębnych umów.

Do zadań GKRPA zgodnie z zapisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi należy:

1. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.
2. Opiniowanie wydawanych zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu i poza miejscem sprzedaży, zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej w Kozenicach.
3. Inicjowanie w środowisku lokalnym działań służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

4. Finansowanie szkoleń zwiększających kompetencje i doskonalących umiejętności dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy Domowej oraz pracowników OPU.
5. Prowadzenie kontroli przestrzegania zasad organizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych i prowadzenia sprzedaży zgodnie z przepisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przez policję i GKRPA.

Dodatkowo przyjmuje się, że do zadań GKRPA należy:

- a. prowadzenie lokalnej polityki wobec problemów alkoholowych poprzez aktywny udział w tworzeniu i opiniowaniu aktów prawnych dotyczących tego zagadnienia oraz inicjowaniu działań zwiększających efektywność przyjętego Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- b. współuczestnictwo z MGOPS w podejmowaniu procedur interwencyjnych w sprawach przemocy w rodzinie oraz na rzecz dobra małoletnich dzieci z rodzin, w których występuje problem alkoholowy lub przemoc domowa, w ramach zespołu interdyscyplinarnego,
- c. współpraca z instytucjami pomocniczymi i stowarzyszeniami w rozbudowie lokalnego systemu zwiększania skuteczności powstrzymywania przemocy w rodzinie i pomagania osobom uwikłanym w przemoc,
- d. popularyzacja nowoczesnej wiedzy z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- e. opiniowanie wniosków dotyczących przyjmowania do wykonania szczegółowych zadań określonych w GPPiRPA.

W Kozienicach w ramach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działają dwa zespoły:

1. Zespół ds. leczenia odwykowego:

- a) rozpatruje zasadność wniosków o nałożeniu obowiązku leczenia na osoby nadużywające alkoholu,
- b) motywuje do podjęcia leczenia,
- c) w przypadku odmowy podjęcia dobrowolnego leczenia przez osobę mającą problem alkoholowy kieruje do biegłych sądowych w sprawie wydania opinii odnośnie uzależnienia od alkoholu oraz do sądu wnioski o wszczęcie postępowania w sprawie obowiązku podjęcia leczenia odwykowego,
- d) podejmuje czynności interwencyjne przeciwdziałające przemocy w rodzinie przez osobę mającą problem alkoholowy.

Tabela nr 1. Przedstawia ilość podjętych działań w tym zakresie w latach 2016 - 2017.

wniosek	2016	do 30.11.2017
Wezwani na rozmowę motywującą do podjęcia leczenia	69	60
Skierowani na badania do biegłych sądowych i wydania opinii odnośnie uzależnienia od alkoholu	15	11
Sprawy przekazane do sądu	9	10

Źródło: opracowanie własne

2. Zespół ds. kontroli.

Kontrolujący przeprowadza kontrolę wspólnie z policją (w zakresie przestrzegani przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi) w placówkach handlowych i gastronomicznych prowadzących sprzedaż i podawanie napojów

alkoholowych. Działa na podstawie upoważnienia wydanego przez Burmistrza Gminy Kozienice.

Zadania **zespołu kontrolującego GKRPA** obejmują nadzór i kontrolę w sprawie:

- a) egzekwowania zakazów reklamy sprzedaży w określonych miejscach,
- b) egzekwowania zakazu sprzedaży na kredyt i pod zastaw,
- c) przestrzegania obowiązku informowania o szkodliwości alkoholu, alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży,
- f) współpraca z policją w zakresie kontroli przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- g) prowadzenie dokumentacji podejmowanych czynności.

Tabela nr 2. Przedstawia ilość podjętych działań w tym zakresie w latach 2016 - 2017.

	2016	do 30.11. 2017
Ilość przeprowadzonych kontroli	47	52

Źródło: opracowanie własne

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych odbywa posiedzenia i wykonuje swe czynności w oparciu o Regulamin Organizacyjny GKRPA.

Za udział w posiedzeniach Komisji bez względu na ich ilość przysługuje wynagrodzenie:

- a) członkom Komisji w wysokości 350 zł brutto miesięcznie określonego odrębnymi przepisami.
- b) wynagrodzenie naliczane i wypłacane jest do ostatniego dnia miesiąca kalendarzowego na podstawie listy obecności.

Organizowaniem działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zajmuje się Ośrodek Profilaktyki Uzależnień w Kozienicach w zakresie:

- a) wypłacania wynagrodzeń członkom komisji;
- b) współpracy w organizacji szkoleń dla członków Komisji.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2018 określa ogólne założenia organizacyjne i formy działania służące osiągnięciu powyższych celów. Przyjęcie szczegółowych programów profilaktycznych do realizacji w ramach GPPiRPA wymaga złożenia przez ich autorów i wykonawców odpowiednich projektów po uchwaleniu przez Radę Miejską Kozienic GPPiRPA. Wdrożenie programów wymaga każdorazowo pozytywnej opinii Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kozienicach.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ**

MARIUSZ PRAWDA